

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. X. Prudentia & fortitudo in tentationibus, & occasionibus repentè & seorsim occurrentibus, siue in vigilia, siue in somno & præparatio ad eas vincendas adhibenda

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

fœminis dicta sunt, sint etiam intelligenda modo suo in agendo cum per-
nis parua ætatis. Est enim verissima illa sententia communis, quod in
lietibus facit sexus, in pueris facit ætas. Adferunt enim cogitationes & affe-
ctiones inordinatas, quæ maiorum peccatorum sunt sementis. ad cuius
remedium prædicta documenta sufficiunt.

CAPVT X.

PRVDENTIA ET FORTITVDO IM TENTATIONIBVS
& occasionibus repente & seorsim occurrentibus siue in vigilia,
siue in somno: & præparatio ad eas vincendas
adhibenda.

VANTVMVS humana prudentia & zelus castitatis vigilan-
tiam ac pervigilantiam in fugiendis occasionibus eius amittende, aut
sufficiende: certum est aliquas, & forte multas aded repente occurren-
tes, vt præueniri non possint: eod quod Dæmō valde astutus & illi
offerat: vt imparatos nos videns, & solos absque alijs testibus
facile nos prosternat. Quas occasiones & tētationes permittit Dominus
vt arrogantium, tutosq; se iudicantium superbia retundatur, & humiliter
splendeat verò magis prudentia & fortitudo perfectorum; aded strenue
eas vincendum, atque si eas præuidētes sese muniuissent. Historiæ sunt plu-
res stupendis ad hoc propositum exemplis. Patriarcham Ioseph omnino
repente & solum inuasit eius Dominā: & a *apprehensa lacinia vestimenti eius*
ad peccandum inuitavit, *Qui tamen relicto in manu eius pallio fugit; & egressus*
foras, vt castitatem suam illæsam conseruaret. b Sancta Susanna omnino
imparata, cum improbi illi senes eam inuaderunt, quæ *tamen exclamans*
magna, eorum improbitatem euasit.

a Gen. 39. 11

b Dan. 13. 24

Occasiones
luxuria. va-
ria.

IN vitis Sanctorum legimus, sæpe Dæmonem huiusmodi occasiones
illis obtulisse: aliquando in hospitij, dum iter facerent: vt euenit S. Bernardo.
Aliquando dum visitarent agrotantes, siue ad Confessiones excipiendas, si-
ue ad eas consolandas: vt accidit S. Vincentio Ferrerio. Aliquando dum in
suis ædiculis in Eremo manerent, fœminas in eas inducebat: vt euenit S.
Martiniano, quem aded vehementer his occasionibus persequeretur, vt
cerit eum per mundum vagari ab vno in alterum locum, vt eas fugeret: do-
nec se recepit ad quandam insulam paruam inhabitatam in medio maris.
Sed neque ibi quiescere permisit: nam die quodam repente eod impulerunt
fluctus maris quandam Virginem quæ fuerat naufragium passa: quam, ne
permitteret submergi, coactus est in Insulam illam admittere. Sed tunc

119

ipse non iudicaret se tutam esse, si cum illa maneret: post quædam documenta ei tradita, ipse se proiecit in mare; potius eligens cum fluctibus cõgredi, quàm cum huiusmodi occasione. Sed non defuit providentia Dei tam fidei seruo: omisit enim illi duos Delphinos, qui supra dorsum eum saluum deduxerunt ad portum. Denique quando hæmon tales occasiones non inuenit, solet repente eiusmodi phantasias & repræsentationes excitare, vt magno periculo exponatur ipsa Castitas. idque aliquando facit dormientibus: vt cum euigilauerint, consentiant; aut rebus turpibus, de quibus somniarunt, delectentur. Aliquando etiam vigilantibus, & quidem maiori vehementia easdem phantasias obijcit: vt euenit Sanctis Benedicto, & Francisco: qui strenuè contra eas decertarunt. nam alter inter spinas nudò corpore se reuoluit; alter verò etiam nudum super magnos niuium globos se proiecit, vt sic de suo hoste triumpharent. Sed quoniam aliqua ex his medijs fuerunt extraordinaria; & alia, absque Dei speciali impulsu, non fuissent licita: subiiciamus iam aliqua imbecillitatè nostræ magis accommoda. præmittentes: strenuum militem (vt primo tomo dictum est) non debere differre, de aptis armis sibi prospicere, donec iam pulsetur ad arma; sed valde tempestiuè, beneque præparatus esse debet.

§. I. *Tres inuisibiles socij ad custodiam Castitatis.*

INTER ALIA remedia ad custodiam Castitatis valde efficacia sunt illa quæ Sanctus Basilius insinuat, dicens securitatem castitatis non esse reiiciendam in id solum, vt quis semper sit benè associatus talibus socijs, qui illum custodiant, eiusque curam gerant: nam id nec semper esse possibile, nec sufficiens: quamuis, vt tales habeat socios, meritò debet procurare, quare multum, inquit, refert semper & in omni loco associare sibi testes, hominibus quidem inuisibiles, sed dæmonibus terribiles: quorum societas & alpectus, hinc animum nobis addat ad resistendum tentatoribus: inde verò frænet, contineatque, ne aut facere, aut dicere, aut cogitare audeamus aliquid indecens coram illis. Hos testes ait esse tres.

PRIMVS est propria nostra conscientia: quam meritò timere, magnamque eius rationem ducere debetis, vbicumque fueris. Se ipsum, inquit, primum, conscientiamque suam reuerbitur, etiam si plane sit solus, ne scilicet aliquid inhonestam admittat. Conscientia enim est inuisibilis quidam pædagogus, comesque fidelissimus à Christo D. N. adhibitus: vt semper te comitetur, & suggerat quod bonum est; deterreat vero à malo; ac reprehendat, & remordeat, si aliquid tale admiseris. Hoc autem sufficere debet: ne in eius præsentia facias, quod coram pædagogo, aut socio visibili non fecisses. Nam

(vt tu-

S. Marri-
nianus
duorum
delphino-
rum auxilio
ad portum
deducitur.

Træ. 2. 6. 4.

Lib. de vera
Virginisate.

Tres testes
inuisibiles.

2.
Propria con-
scientia.
S. Th. 1. part
q. 79. a. 1.
Adducit O.
rigenem
alios.

*Li. 3. de Of.
filijs c. 4. in
Conscientia
vulnera
gravissima.*

*Conscientia
Ioseph à
peccato de-
tinuit.
a Gen. 33.9*

2.

*So cuius se-
cundus An-
gelus custos,
bi. Co 11.91*

*Magna re-
uerentia
debetur An-
gelo custodi.
Li. 1. de Vir.
ad sororem.*

c Can. 3. 7.

d Ca. 8. 12

3 4. Reg 6
17.

*Carnalitas
facit fugere
Angelos.
Eccel. 13. 20*

(vt fuscè S. Ambrosius perpendit) nulla est poena grauior interiori vulneri conscientiae; nec leuius iudicium, quàm ipsum domesticum. Ac propterea Iustus fugit peccatum, etiam cum solus est, & à nullo videtur: non enim tantum reputat pudorè, quòd eius culpa alijs innotescat, quantus oritur ex morsu conscientiae suae: Et quamuis anulum illius Gygis haberet, qui illum redderet inuisibilem: peccatum tamen non admitteret. nam eius occurtio non innititur spei, quòd non deregerit, sed propriae conscientiae. Hic S. Ambrosius, quae varijs confirmat exemplis: sed ad nostrum institutum sufficit illud Patriarchae Ioseph, cuius conscientia ipsum detinuit, ne cum sua domo peccaret: quàmuis peccare potuisset & non deprehendi. Statim enim conscientia propria memorandù illam sententiam ipsi dictauit: *Ecce, Dominus omnia mihi tradidit, quae in domo eius sunt, praeter te, quae uxor eius est: quomodo ergo possum hoc malum facere? & peccare in Dominum meum?* Infige igitur conscientiae tuae fidelitatem, quam Deo tuo debes, ob innumera beneficia in te collata: & illa ad protectionem tuam prodibit, cum te inuadet luxuriae tentatio.

SECUNDVS socius & comes noster est Angelus custos. Deinde (ait S. Basilus) reueretur adstantem sibi Angelam; cuius praesentia te permouebit, ne quid foedum, aut turpè facias: erubescens, quòd purissimus ille spiritus uideat. Si enim Apostolus dicit: *bona mulierem suam debere capere, ut sicut propter Angelos, propter decentiam scilicet ac reuerentiam debitam Angelis assistentibus; magis est rationi consentaneum, ut omnes honestissime uiuant, ob reuerentiam custodibus suis Angelis debitam; nec solum, ut Basilus, hanc reuerentiam debes custodi tuo Angelo; sed innumera multitudini Angelorum, & gloriosissimis spiritibus Sanctorum Patrum è caelis aspicientium quae in terra geruntur; quorum oculos quiduis, quod inhonestum sit, offendit. Hoc ipsum confirmat, & fusiùs deducit S. Ambrosius dicens: studentes altiori castitati, copiosiore habere Angelorum custodiam. Quod insinuauit spiritus Sanctus, dicens in Canticis canticorum: *celsissimus Salomonis ambire sexaginta fortissimi Israel; animam scilicet castam; postea addit: mille tui pacifici, & ducenti custodiam fructus vineae, congregatis scilicet animarum castarum, sed secundarum multarum bonorum operum. Quia creuit, inquit, numerus, ubi creuit & fructus; & quòd sanctior quòd que eò munitior, à pluribus scilicet Angelis, ut videre licet in Eliseo casto & Sancto, quem custodiebat exercitus innumerabiliu Angelorum: quia eum in quo ipse erat, plenus fuit equorum & currum igneorum in circuitu eius. Quae consideratio sufficere debet, ad exactius conseruandam Virginitatem, ut discedere à se cogat Custodes Angelos; nam quemadmodum fumus apertum bigit, & fugere facit, ac fauam suam deserere: ita carnalitas fugere facit Angelos; datq; locum demonibus; ut accedant: nam *fomnis homo similis suis soci-***

Mr. Et, vt sanctus hic Doctor ait, castitas Angelum facit: qui eam seruauit, Angelus est, qui perdidit, Diabolus; & illi eueniet maledictio, quam Sanctus Iob imprecatus est, dicens: *h habitem in tabernaculo illius socii eius, qui nō est; aspergatur in tabernaculo eius sulphur.* Et quis (inquit S. Gregorius) vocatur: *qui non est*, nisi peccatum: cuius socij sunt Dæmones, qui peccatoris latus circumdant, nec desistunt, donec tabernaculum eius aspergatur sulphure carnalitatibus, quæ esca erit ignis æterni? cogita igitur, cum solus es, ac tentaris habere te ad vnum latus Dæmonem tentantē; ad alterum verò Angelum custodientē. & hoc ad pugnandum te animabit; ne hostem tuū exhilares, nec contristes tuum amicum & custodem. cum tali enim socio viuere poteris consolatus, quemadmodum S. Agnes, S. Cecilia, & plures aliæ sanctæ, quæ Angelorum suorum custodum opera vsq̃ sunt; vt à similibus periculis eriperentur.

SEd multò potentior est tertijs comes ac testis, de quo idem Basilus dicit: præ cunctis autem ipsum sponsum suum reueretur, sibi vbique assistentem; ipsiusque patrem ac Spiritum sanctum, in quorum præsentia nihil faciet Virgo, quod purissimos eorum oculos offendat. Ingens enim Deo irrogatur iniuria: si in eius conspectu facias, quod in conspectu hominum non auderes. Indicium Dni est, te pluris facere bonam apud homines habere opinionem: quã apud Deum. Quod si vxor valde composita & cautam se ostendit, cum est in præsentia viri sui, aut patris, aut cognatorum: quanto erit magis rationi consentaneum, vt anima casta, composita semper sit, & cauta: quæ semper est in præsentia cælestis sui sponsi Iesu Christi, & æterni eius Patris, ac Spiritus sancti: qui sunt magni castitatis zelatores? hoc medio vsa est S. Susanna, cum se vidit solam inter duos illos carnales senes, eligens potius mori h quam peccare in conspectu Domini. nam qui eius præsentiam veneratur, mox sentit eius auxilium: ita enim Ecclesiastes: *i cognouit, inquit, quod erit bonum timentibus eum, qui verentur faciem eius.* Time (ait S. Augustinus) eum, cui cura est attendere, & aspiciere semper quid facias: & hic timor te faciet castum; aut si peccare vis, quare vbi te non videat: & fac quod vis. Cum autem nullus sit talis locus: noli peccare.

Quod si tot sociorum ac testium præsentia non sufficet ad te reprimendum: conijce oculos (ait S. Basilus) ad innumeros testes tuorum operum futuros eorum conscios in nouissimo vniuersalis Iudicij die; cum diuina maiestas notos faciet omnibus hominibus omnes carnalium hominum lapsus ad maiorem eorum pudorem & confusionem: quauis eos fecerint in occulto, & studuerint alijs hominibus occultare. Eueniet, inquit, illis, quod pictoribus, qui quamdiu suas imagines pingunt, eas tegunt, ne videantur; sed opere absoluto, retrahunt vela, quibus imagines tegebantur; & absolutas imagines omnibus ostendunt. Ita homines in hac vita conscientias suas varijs si-

Castitas facit Angelum.
g Iob. 18. 35.
Lib. 14. Moral. cap. 10.

In tentatione demonet Angelus adest.

3.
Sanctissima Trinitas comes est carius.

h Dan. 15. 23
i Eccle. 8. 12
Serm. 46. de Ver. Domi.

4.
Innumeros testes operum omnium habebimus in Iudicij.

*Omnia peccata
Dio iudicij pate-
bunt.*

*k Mass. 10.
26.
l Luc. 8 7.
m 1. Co. 4 5*

*Solacium
nullum est
ex honore.
m Ecol. 11, 29*

o 1. Co. 4 9.

*Tentatio-
nes ex som-
nijs oria*

guris depingunt operum bonorum aut pravorum, honestorum aut turpium, quas corporis sui velo, & anguli, in quo se abscondunt, studiosè regunt: die autem iudicij velum illud retrahetur, & omnibus patebit, quid quisque depinxerit. quod si pictura tua fuerit peccatorum carnalium: erubescet coram toto mundo; tantoque erit maior tunc ignominia, quanto maior fuerit hic de te opinio: nam omnibus expectantibus videre in anima tua imagines magnæ pulchritudinis, videbunt eas fœdas esse ac turpissimas: caue igitur nunc aliquid occultè facere, quod te in publico afficiat ignominia. Nihil ipsius Dei verbum est. *k nihil est opertum, quod non reuelabitur: & occultum quod non sciatur: l Et in palam veniet. m & dies Domini illuminabit abscondita reuelatum, & manifestabit occulta consilia cordium.* Eueniet quoque iisdem quodam profus, & habentibus corpora vlceribus ac fœditatibus plena, qui tamen vestibus induuntur preciosis: propter quas valde elegantes videntur, & placent qui si vestibus exuerentur, vt ab omnibus videri possent; ab omnibus miderentur, & condemnarentur: ita (inquit S. Basilus) multi sunt homines fœminatæ, quarum animæ sicut leprose, & carnalium culparum vlceribus obfœdate: sed quia eleganti quodam corpore sunt induta, earum fœditas non notatur: in die autem iudicij, exuentur ab illis ornamentis, quibus lepræ tegebatur: ideoque valde erubescunt, & æternum confundentur: neque solatium vllum habebunt ex honore, quo in hac vita afficiebantur: iuxta illud Ecclesiastici: *n malitia hora oblivionem facit luxuria magna, & in fine hominis denudatio operum ipsius.* cuius sententiæ hic sensus est, quod cruciatus & afflictio, quæ in hora mortis & rationis reddendæ sustinebitur, tanta erit vt precedentium voluptatum penitus obliuiscatur, etiam si plurimæ & plurimarum annorum fuerint: quia tunc opera turpia, quæ induta speciem habebant virtutum, aut humanæ authoritatis larua aliqua tegebantur: exuentur omnino & omne tegumentum remouebitur ita vt omnibus pateant ad pulchritudinem ac dedecus ipsius peccatoris.

Ex his omnibus considerationibus agnoscere poteris viam & modum vitæ tuam ordinandi etiam cum es solus. Præuenire enim ac præparare eisdem documentis te oportet ad quoscunque repentinos casus occurrentes: dicens tibi ipsi illud Apostoli: *ospectaculum factus sum Deo, Angelis & hominibus:* nolo itaque aliquid admittere, quod hoc spectaculum reddat deformem & coram eis erubescam.

5.2. Contra nocturnas illusiones.

NON SVNT minus periculosa tentationes repentinae, quæ oriuntur ex somnijs, aut statim, cum euigilatur occurrunt: quare magna attentione ac vigilantia opus est, vt quis se ab eis expediat. Neque enim gratis dicitur de sexaginta illis fortibus viris, qui lectulum Salomonis ambiunt, quod

a uniuscuiusque ensis esset super femur suum propter timores nocturnos quasi armati essent contra luxuriam: vt in saltibus, quos noctu, & cū homo minimè attendit, excitare illa solet, resisterent; tunc, n. maximè innotescit, quis perfectè sit castus. quemadmodum accidit venerabili Booz, cū dormiens semel in area sua euigilans b mediā nocte inuenit ad pedes suos iacentem mulierem bene ornata, quam tamen, nec tangere voluit, vt suo loco perpendimus.

Sed aperiamus Dæmonum astutias in spargenda semente turpis cogitationis, & alterationis sensualis in somno, vt culpam aliquam, statim atque homo euigilat, ab eo extorqueat. Mouet enim memoriā eius, quod in somno euenit, vt voluptatem aliquam, aut sensualem complacentiam, aut culpabilem aliquā morā, aut turpē consensum eliciat. Et facillè solet ipse fieri voti compos, si nos in vigilia aliquam dedimus occasionem ad eiusmodi sementem spargendā. Hoc facillè explicabitur ex ijs, quæ Samsoni euenerunt, agēti eū quadam nequā muliere nomine Dalila: cui vt placeret, multas dedit occasiones, vt c dormiente variis vinculis alligaret que dta ligatū excitabat, accurrentibus eius hostibus Philistæis, vt ipsam comprehenderent. Et quāuis excitatus, ter ruperit, in cula, & hostiū impetum euaserit: quartò tandem dormienti ionsor rasis septem crines eius; ex quo totam suam fortitudinem amisit, ita vt excitatus non potuerit se ipsum soluere: ideo que facillè à Philistæis captus fuit; qui statim eruerunt oculos eius, & in mola Asinaria molere fecerunt. Idem euenire solet hominibus liberioribus & promptis ad agendū cū personis carnalibus, aut proprijs corporibus indulgendum cibis delicatis, & uinis præstātib; aut ad sensus suos oblectādos rebus delectabilibus; aut in sua imaginatione huiusmodi rerum imaginibus & cogitationibus occupāda. Nam cuiusuis horum occasione in die data, ipsamet caro impulsā & alterata à Dæmone producit in somnijs turpes repræsentationes, & impuros motus, quibus dormientes ligat & illaqueat, vehementè imprimens imaginationem, & appetitū ac delectationem sensualium voluptatū. Homine vero euigilante, statim accurrunt Philistæi infernales, vt animam capiant, sollicitè procurantes, liberū aliquem consensum aut cōplacentiam eius, quod somniari; elicere. Et quamuis verū sit, quòd aliqui, in quibus locum adhuc habet timor Dei, & spiritus fortitudo, toleant citò sese expedire, diabolicis suggestionibus resistentes; accidit tamē eos interdum ad eò negligentes, & incurios interdū fuisse, vt in pœnam Deus illos nocte deserat, permittens Dæmonem tanta vi eos in somnijs ligare, vt euigilantes non sciant sese soluere, ideoque voluptate in somno repræsentata inescati, eam liberrè acceptant; ac proinde ab hostibus capiuntur, qui ingenti furia eorum castitatē deprædantur, & eruentes eis prudentiæ oculos, molere faciūt in mola luxuria: ab vna in alteram culpam, cum magna eorum pernicie, eos trahentes. O

a Can. 3. 8.
Tempore
iactis inno-
uiscit quia
castus sit.
b Rut. 3. 8.
Tom. 2.
Tract. 5. c. 3
Dæmon mo-
uet memo-
riam somni

c Iudic. 16.
7 19.

Philistæi e-
ruerunt o-
culos sam-
soni.

Dæmones
conantur
excitare
consensum
somnia.

In summo
plurima per
eunt anima.

Euitanda
sunt occa-
siones som-
nium turpiu.

Meminisse
presentia
Dei oportet.

ad Ps. 120. 4.

Eccl. 5. 5.
f. Can. 5. 2.

g. Jer. 1. 11.
Deum videt
opera no-
stra.

Luc.
censura luxu-
riam signi-
ficat.

quot animæ à carne sua sunt deceptæ, sicut Sâson à Dalila! ô quot victores
 infernales Philistæi obtinent, astute aggredientes in somnijs, quæ vigilantes
 aggredi ausi nõ fuissent! ô quot noxia semina interditi spargunt quæ postea
 fouentur & crescunt in somno, post quem, fructum proferunt ipsum peccati
 tûl & sæpè in ipso somno percipitur damnum, quod in vigilia præcelleret.
 Nam carnalis pollutionis nouacula radunt, aut ostendunt, rasa esse septem
 ritus Sancti dona, quæ Spiritum ipsum exornabant; & contra carnis tenta-
 tiones roborabant: eò quod ante ipsum somnum, culpabilem valde occasi-
 onem præbuerint ad ea, quæ in somno geruntur. Quare si castitatem conser-
 re desideras, studere omnino debes, quantum in te erit, occasiones euitare
 huiusmodi somniorum & mortium abscindendo illecebras nimiam
 cæna, lecto, & colloquijs, quibus tales occasiones admiscuntur: te ipsum
 muniendo sanctis cogitationibus, cum vadis cubitû: vt si aliquod somnum
 fortè eueniet, talem habeat materiam. Nominatim verò memoriam reuocabis
 uabis presentia Dei, & Angelorum eius: confidens eorum protectioni, qui
 circa eius custodiam vigilabunt, qui non potest non dormire. cum incubi-
 dicas Angelo tuo Custodi; Angele Sancte, quemadmodum Dæmôn, me dormi-
 miente, vigilat in meâ perniciem; & tu quoque, vigila: quæso in meum com-
 modum: siquidem non minus tibi curæ est bonû meum, quam illi incommodum
 meû. Et cum ego non possim nunc vigilare, vt tæ ab eo defendam: tu, quæso,
 pro me vigila: vt ab eius insultibus me defendas. Sed nominatim & particu-
 cipue confidere debes illi Domino, de quo dixit Dauid: *ad non dormit abutur*
dormiet qui custodit Israel: si n. interdium fueris, sicut Hrael vigilans, & contem-
plans Deû omnia videntè, ipse vigilabit pro te de nocte, ac defendet ab illu-
illusionibus ac timoribus nocturnis, & à negotiis quæ perambulanti in tenebris, quæ-
pterea enim dixit sponsa: f. Ego dormio, & cor meum vigilat: hoc est Deus pro
amor est cordis mei, & vita mea vigilat pro me; & attendit protectioni ac de-
fensionem meam, dũ ego dormio. Deniq; semper & ubiq; memor esto g. f. q. d.
illius vigilantis, quæ vidit Ieremias: quæ est ipsa diuinitas, nunquam dormit
 & semper vigilans ac contemplans quidquid facias: vt vel præmium reddat
 vel supplicium pro meritis tuorum operû. Ac propterea Aegyptij eam de-
 pingebant virga quadã recta, oculi in summitate habente: vt significaret
 Deum omnia videre oculis valde acutis; mundum quæ gubernare, Iustitiæ
 rectitudinis virga, non solum in ijs, quæ exterius apparent; sed sicut reuer-
 sunt. Nihil siquidem etiam occultissimum, eius oculos effugit; vigilatq; sem-
 per, vt opere impleat, quæ cunque Sanctis promisit, & minatus est luxurio-
 sis. Quamobrè postquam Ieremias virgam illam vidit: *ollam* quoque vidit
 censam: quæ in sensu morali luxuriam significabat, contra quam seuera diu-
 næ Iustitiæ punitio dirigebatur. Habeas itaque semper in tua memoria hanc

virgam

